

Reguleringstilladelse Vestbirk Bæk

Horsens Kommune, Team Vandløb har søgt om reguleringstilladelse til at forlægge Vestbirk Bæk inkl. etablering af et sandfang, fornyelse af overkørsel i nuværende del af Vestbirk Bæk og til etablering to nye overkørsler over den fremtidige Vestbirk Bæk. Samtidig søges om at ændre placeringen af den rørlagte del af den nuværende Vestbirk Bæk og skifte rørlægning fra Ø700 rør til Ø160 rør. Den nuværende Vestbirk Bæk skal fremadrettet afvande arealer nordøst og syd for projektområdet.

Det er nødvendigt at udføre det ansøgte, da den rørlagte del af Vestbirk Bæk i dag løber ret gennem Gudenåen, når denne, ved restaurering sommeren 2026, forlægges til gamle åslyng. Projektområdet umiddelbart nordøst for Vestbirk Vandkraftværk ligger på følgende matrikler; matr.nr. 11d, 21d, 19c, 5ø og 21g, Vestbirk By, Østbirk og matr.nr. 5z og 12a Gammelstrup By, Tønning.

Regulering af den eksisterende Vestbirk Bæk ved forlægning og ændret placering af rør og nedgradering af rørdiameter i nuværende Vestbirk Bæk forudsætter tilladelse efter vandløbslovens* § 17 og bekendtgørelse om regulering og restaurering af vandløb m.v.* § 3 (se lovtekst i bilag 1).

Etablering af overkørsler kræver tilladelse efter vandløbslovens §47 og bekendtgørelse om regulering og restaurering af vandløb m.v. §9.

Nuværende Vestbirk Bæk, inkl. rørlagt strækning, det nye forløb af Vestbirk Bæk, sandfang og overkørsler fremgår af Figur 1.

Figur 1. Klip fra ansøgningsmaterialet: Luftfoto 2025. © GeoDanmark. *Nyt forløb af Vestbirk Bæk med etablering af sandfang på strækningen. Nuværende forløb af Vestbirk Bæk anvendes fremadrettet til afvanding af arealer nordøst og vest for projektområdet. Den rørlagte del af denne strækning fornyes.*

Kommunens afgørelse

Horsens Kommune giver hermed tilladelse til regulering af Vestbirk Bæk på matr.nr. 11d, 21d, 19c, 5ø og 21g, Vestbirk By, Østbirk og matr.nr. 5z og 12a Gammelstrup By, Tønning. Tilladelsen gives efter vandløbslovens § 17 og bekendtgørelse om vandløbsregulering og restaurering mv. § 3. Se lovtekst Bilag 1. Se matrikelkort bagest i dette brev.

Horsens Kommune giver hermed tilladelse til vedligehold af en eksisterende røroverkørsel og etablering af to nye røroverkørsler på matr.nr. 11d, 19c og 21g,

Horsens Kommune

Vestbirk By, Østbirk. Tilladelsen gives efter vandløbslovens §47 og bekendtgørelse om vandløbsregulering og restaurering mv. §9

Tilladelsen er givet på baggrund af oplysningerne i bilag 2; ansøgningsmateriale.

Tilladelsen gives på følgende vilkår:

1. Det ansøgte skal udføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet. Se Bilag 2 med tilhørende ansøgningsbilag.
2. Væsentlige ændringer i projektet i forhold til ansøgningen skal anmeldes til, og godkendes af kommunen.
3. Anlægsarbejdet må ikke give anledning til materialeflugt eller anden forurening, der kan skade nuværende Vestbirk Bæk, fremtidig Vestbirk Bæk eller den nedstrømsliggende Gudenå.
4. Ved eventuelle ikke kendte dræn, som findes under anlægsarbejdet, skal den fortsatte funktion sikres.
5. Projektet må ikke forringe afvandingen udenfor projektområdet.
6. Alle udgifter til anlægsprojektet påhviler ansøger
7. Der skal efter afsluttet regulering udarbejdes enten nyt vandløbsregulativ for Vestbirk Bæk eller tillæg til eksisterende regulativ.
8. Overkørsler etableres ved at rørunderføringens bund placeres 20 cm under vandløbs bund, således at der kan bygges en vandløbsbund op gennem rørunderføringen.
9. Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år.

Hjemmel

Denne afgørelse er truffet efter vandløbsloven §17* og §47 og bekendtgørelsen om vandløbsregulering og -restaurering mv. §3 og §9. Se lovtekst i bilag 1.

Udnyttelse af afgørelsen

Afgørelsen må ikke udnyttes, inden klagefristen er udløbet. Hvis der bliver klaget over afgørelsen inden klagefristens udløb, må tilladelsen ikke udnyttes, før nævnet har truffet afgørelse i sagen.

Begrundelse for afgørelsen

Formålet med vandløbsloven er, at sikre afvanding under hensyntagen til de miljømæssige krav til vandløbskvaliteten, som fastsættes i henhold til anden lovgivning.

Idet reguleringsprojektet finder sted i et vandløb, hvis tilstedeværelse og vedligeholdelse flere end en enkelt har interesse i, er Vestbirk Bæk omfattet af vandløbsloven.

Begrundelse for afgørelsens vilkår

Horsens Kommune

Der er i afgørelsen stillet vilkår, der sikrer, at afvandingen fra opstrømsliggende arealer ikke påvirkes og at dræn gennem projektområdet, stadig skal være velfungerende. Herved sikres det, at opstrømsliggende lodsejere fortsat kan aflede den vandmængde, som i dag afledes via. Vestbirk Bæk til Gudenåen.

For at beskytte de målsatte vandløb Vestbirk Bæk og Gudenåen, er der stillet vilkår om, at det planlagte projekt ikke må medføre materialeflugt i hverken Vestbirk Bæk eller nedstrømsliggende Gudenå.

For at sikre, at Vestbirk Bæk får et naturligt forløb gennem eksisterende overkørsel og de to nye overkørsler, er der stillet vilkår om, at rørene skal lægges ned, så de ligger 20 cm under vandløbets naturlige bund. Herved vil der i rørene bygge sig en naturlig vandløbsbund op, således rørene bliver en naturlig del af vandløbet.

Samlet vurdering

Horsens Kommune vurderer, at der med de stillede vilkår kan meddeles tilladelse til det ansøgte. Vurderingen bygger på at projektet ikke medfører forringede afstrømningsmuligheder hverken gennem den nuværende del af Vestbirk Bæk, der bevares for at afvande arealer øst og vest for projektområdet eller gennem den forlagte Vestbirk Bæk.

Horsens Kommune vurderer, at projektet ikke påvirker tilstanden af målsatte vandforekomster eller forhindrer mål opfyldelsen af Vestbirk Bæk jf. lov om vandplanlægning* (se vurdering af målsatte vandforekomster i bilag 3)

Horsens Kommune vurderer, at projektet ikke har en negativ indvirkning på Natura 2000-områder eller bilag IV-arter jf. habitatbekendtgørelsen (se habitatvurdering i bilag 4).

Afgørelsen vurderes samlet at være i overensstemmelse med lovens formål, målsatte vandforekomster og gældende Natura 2000-planer.

Sagens faktiske oplysninger

Baggrund for ansøgningen

Hensigten med regulering af Vestbirk Bæk er at skabe forbindelse mellem Gudenåen og Vestbirk Bæk, når Gudenåen sommeren 2026 forlægges til dens oprindelig placering umiddelbart nedstrøms Vestbirk Bæk. Omlægning af Vestbirk Bæk er nødvendig, da den rørlagte strækning af Vestbirk Bæk ligger så højt, at den vil komme til at ligge tværs gennem kommende Gudenås vandløbsprofil når denne, sommeren 2026, omlægges til at løbe gennem tidligere åslyng.

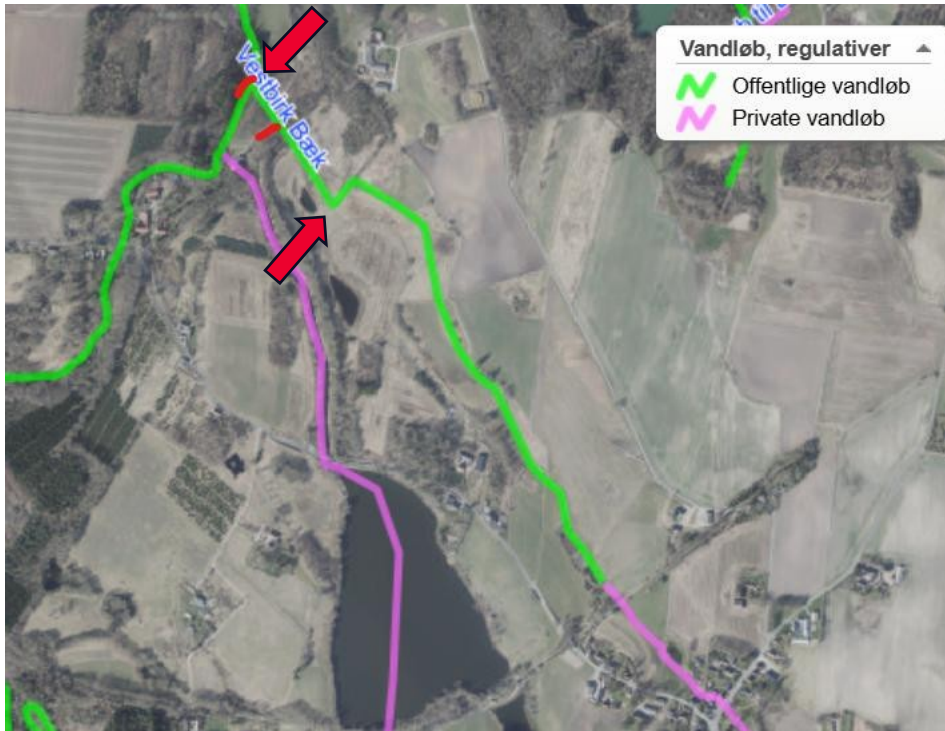
For at sikre eksisterende afvanding fra arealer nordøst og vest for omlagt Vestbirk Bæk, bibeholdes den åbne grøft og rørlægningen. På den rørlagte del af strækningen, ændres rørdiameteren fra Ø700 til Ø160. For den del, der krydser ny Gudenåen, lægges røret i en lavere kote, således røret får en placering under den ny vandløbsbund. For den del af røret, der ligger efter den ny Gudenå, placeres nyt rør inde i det gamle rør. Der fyldes op med beton mellem nyt- og gammelt rør.

For at lodsejer fremadrettet kan passere vandløbet, ilægges to overkørsler; en opstrøms og en nedstrøms sandfanget.

Horsens Kommune, Team Vandløb er bygherre på projektet. Reguleringsprojektet gennemføres sommeren 2026. Alle anlægs- og driftsudgifter afholdes af Horsens Kommune. I forbindelse med gennemførelsen af projektet vil eksisterende forløb fortsat være offentligt vandløb og nyt forløb vil i forbindelse med revidering af vandløbsregulativet blive optaget som offentligt vandløb.

Vestbirk Bæk

Vestbirk Bæk er et mindre tilløb til Gudenåen, der løber i et åbent løb fra umiddelbart nedstrøms Vestbirk By til ca. 120 m opstrøms Gudenåen, hvorefter bækken på de sidste 130 m er rørlagt. Vandløbet fremgår af figur 2 nedenfor. Vandløbet er privat til nedstrøms Vestbirk By, hvorefter vandløbet er offentligt. Der er udarbejdet et regulativ for Vestbirk Bæk. Reguleringen af Vestbirk Bæk indarbejdes i næste revidering af regulativet.

Figur 2. Luftfoto 2025. CC By GeoDanmark. Den del, af Vestbirk Bæk, der ønskes reguleret, er markeret med røde pile. Den rørlagte del af Vestbirk Bæk er angivet med røde streger.

Besigtigelse

Ansøger har gennemgået Vestbirk Bæk, og beskriver vandløbet således:

I forbindelse med skitsering af nærværende reguleringsprojekt er hele Vestbirk Bæk blevet gennemgået visuelt. Vestbirk Bæk er et mindre vandløb med en bundbredde på ca. 80 cm. Vandløbsbunden udgøres primært af sand/småsten samt mudder. Der er udbredt sandvandring i bækken.

Vandløbet ligger 0,5-1 m under terræn. Vandløbet har et godt fald på 8-10 promille ned til starten af den strækning, der indgår i nærværende reguleringsprojekt. Den strækning af Vestbirk Bæk, der er omfattet af reguleringen, har et mindre fald på 2-3 promille. Den rørlagte del af strækningen vurderes ikke passabel for fisk.

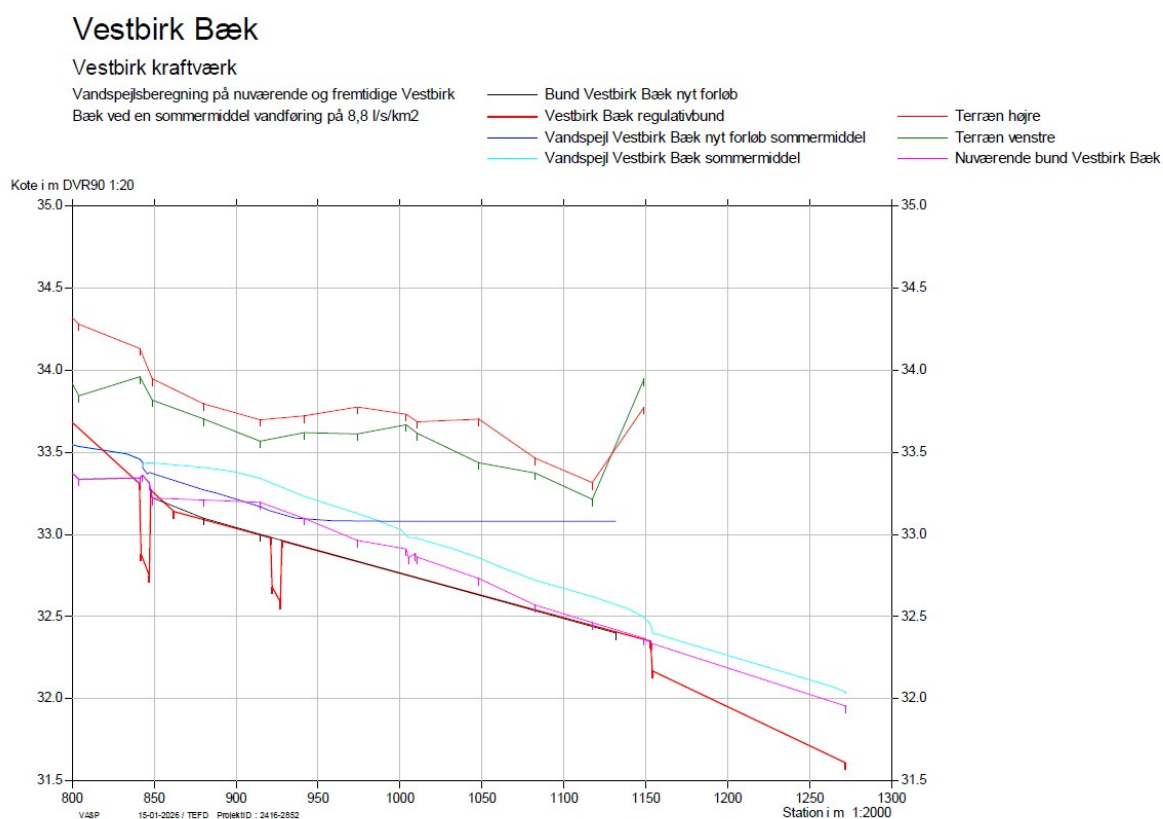
Supplerende er vandløbet blevet målt op med gps. Målinger fremgår af Regulativkontrol Vestbirk Bæk, bilag 2.2.

Afstrømningsmæssige konsekvenser ved projektet

Ansøger oplyser følgende omkring de afstrømningsmæssige konsekvenser:

En redegørelse for de afstrømningsmæssige og afvandingsmæssige konsekvenser af reguleringen ses af figur 4 og af bilag 3. Af redegørelsen ses, at vandløbet ved

omlægningen får omtrent samme fald gennem området, som nuværende vandløb har indtil st. 940, hvor vandløbet bliver stuvningspåvirket af Gudenåen. Det betyder, at der lokalt vil opstå lidt vådere forhold på de omkringliggende mosearealer. Idet arealerne omkring vandløbet er mose, vil stuvningseffekten ikke medføre en ændret mulighed for anvendelse af de beskyttede moseområder. Det forventes i øvrigt ikke, at projektet får afstrømningsmæssige konsekvenser for lodsejer.

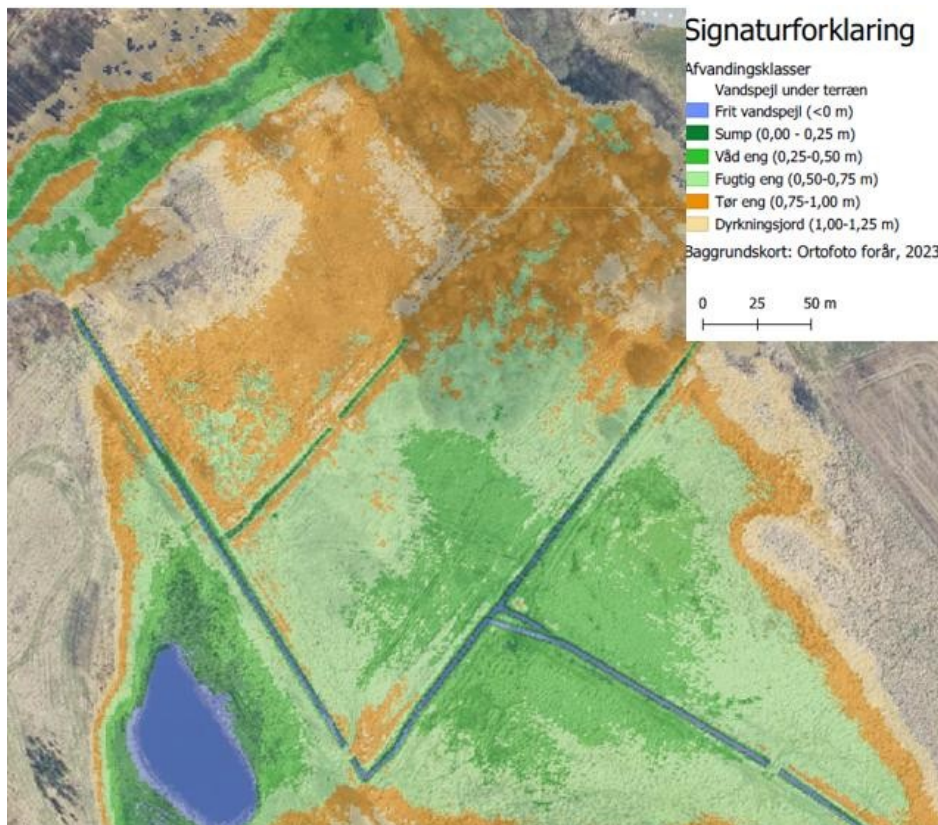

Figur 4. Redegørelse afstrømningsmæssige konsekvenser.

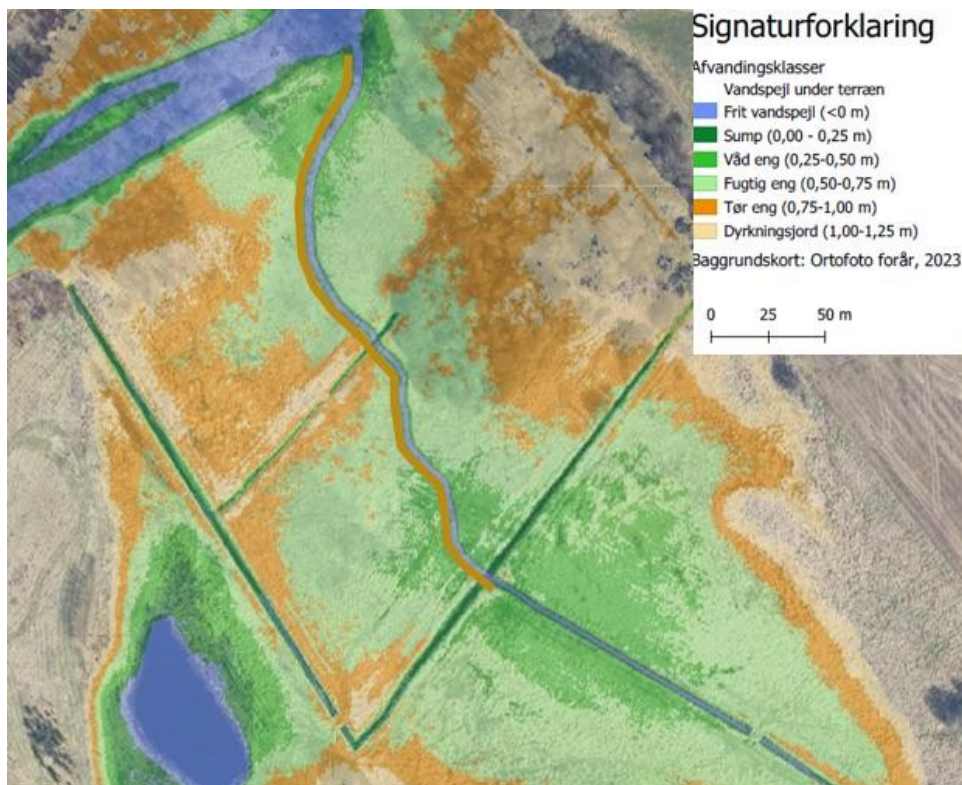
Ændret rørdimension af afvandingsgrøften får ingen betydning for områdets afvanding, idet det er beregnet, at røret har kapacitet til at føre en afstrømning, der er større end en 50 års hændelse.

Af afvandingskort før og efter ses, at denne stuvning har en mindre betydning for vandspejlsniveauet på arealer langs ny Vestbirk Bæk. Langs afvandingsgrøften er vandspejlsniveauet omtrent ens. Afvandingskort fremgår af figur 5 og 6. Se også bilag 2.4 og 2.5.

Horsens Kommune

Figur 5. Eksisterende vandspejl, sommermiddel.

Figur 6. Fremtidigt vandspejl, sommermiddel.

Horsens Kommune

Oplysninger om vandløbets nuværende og fremtidige skikkelse eller vandføringsevne og de hertil knyttede vandspejlsforhold

Ansøger oplyser følgende omkring vandløbets nuværende og fremtidige skikkelse, vandføringsevne og vandspejlsforhold:

Nuværende Vestbirk Bæk:

Af regulativet ses følgende: Vandløbet udgør en strækning på 1.273 m, heraf er 1.154 m åbent og 119 m rørlagt vandløb. Vandløbet starter (st. 0) ved ø 50 rørdløb i det sydøstlige hjørne af matr.nr. 8x Vestbirk by, Østbirk sogn i skellet mellem matr.nr. 8a og 8d Vestbirk by, Østbirk sogn og har udløb (st.

1.273) i Gudenåen. Vandløbets nuværende dimensioner fremgår af regulativ for Vestbirk Bæk, se bilag 2.4.

Nuværende åbne del af Vestbirk Bæk ligger på matr.nr. Matr.nr. 11d og 5ø, Vestbirk By, Østbirk. Den rørlagte del af Vestbirk Bæk ligger på matr.nr. 12a, 5z, Gammelstrup By, Tønning.

Eksisterende rørunderføring fornys (se figur 1 for placering).

Ny Vestbirk Bæk:

Det nye forløb af Vestbirk Bæk bliver 196 m langt. Bækken graves i et forløb med en gennemsnitlig 0,8 m's bundbredde og brinkanlæg på 1:2. Gennemsnitligt fald på strækningen bliver 2,8 promille med en variation, så øverste del af strækningen får et højere fald end nederste del, hvor vandløbet løber gennem flade mosearealer op mod Gudenåen. Vandløbets bundkote kommer til at ligge 0,6-1 m under terræn. Se bilag 2 for en fuld beskrivelse af ny Vestbirk Bæk.

Ny Vestbirk Bæk placeres på matr.nr. Matr.nr. 21d, 19c, 21g, Vestbirk By, Østbirk

Der graves et sandfang på vandløbet. Sandfanget får karakter af et mindre vandhul. Sandvandringen i vandløbet vil derfor kunne afhjælpes her.

De to overkørsler placeres hhv. før og efter sandfanget. Overkørslerne skal være 6 m (ø800) og anlægges uden fald gennem røret og rørene graves 1/3 ned under bundkoten i vandløbet.

Nuværende Vestbirk Bæk bibeholdes som drængrøft. Se bilag 7 for specifikationer om drængrøft.

Projektændringer i nuværende Vestbirk Bæk:

Nuværende Vestbirk Bæk, beliggende på matr.nr. 5ø, 11d, 5z og 12a, Vestbirk By, Østbirk, bibeholdes. Vandløbet bibeholder sin nuværende dimension, jf. regulativ for Vestbirk Bæk. Den rørlagte strækning ændres til et rør med diameteren Ø160.

Der vil skulle laves en mindre underførsel af den nuværende Vestbirk Bæk, hvor denne krydser 'Ny Vestbirk Bæk' mellem matr.nr. 5ø og 11d, Vestbirk By, Østbirk.

Hvor den rørlagte del af Vestbirk Bæk begynder (matr.nr. 5z, Gammelstrup By, Tønning), sker der en mindre ændring, da eksisterende Ø700 rør her graves op og udskifter med et Ø160 rør. Når rørlægningen har krydset ny Gudenå føres det nye Ø160 rør videre inde i det oprindelige betonrør.

Der foretages ingen fysiske ændringer på matr.nr. 12a, Gammelstrup By, Tønning, dvs. den rørlagte strækning nord for ny Gudenå, da der her alene er tale om ilægning af nyt rør inde i oprindeligt betonrør.

Det er muligt at neddimensionere den rørlagte del af strækningen, da oplandet til vandløbet reduceres væsentligt. Jf. oplandskort i Scalgo skal afvandingsgrøften fremadrettet afvande 10 ha mod i dag 177 ha. Det er beregnet, at røret har en kapacitet

Horsens Kommune

på 12 l/s. Ved en 50 års hændelse vil der være brug for en kapacitet på 9,5 l/s. Det er derfor vurderingen, at røret med diameteren Ø160 er fyldestgørende til at kunne afvande arealet nordøst og vest for afvandingsgrøften.

Høring

Offentlig høring og høring af interesserede myndigheder

Projektet har været i høring hos interesserede myndigheder i 2 uger, jf. § 14 i Bekendtgørelse om vandløbsregulering og -restaurering m.v*. Projektet har været i fire ugers offentligt høring jf. §15 i samme bekendtgørelse. Der er ikke indkommet høringssvar i perioden.

Partshøring

Afgørelsen har været i partshøring hos lodsejer i 14 dage. Der er ikke indkommet bemærkninger i høringsperioden. En lodsejer har tilkendegivet, at lodsejer er indforstået med projektet.

Museumsloven*

Horsens Museum er i dialog med bygherre omkring projektet omkring, hvorvidt museet ønsker at følge gravearbejdet.

Hvis der under jordarbejdet findes spor af fortidsminder, skal arbejdet straks standses og Horsens Museum kontaktes på tlf. 76292350 (jf. museumslovens § 27, stk. 2.). Inden gravearbejdet påbegyndes, kan du bede Horsens Museum om en udtalelse i forhold til, om der er risiko for ødelæggelse af væsentlige fortidsminder (jf. museumslovens § 25).

Klageadgang

Der kan klages skriftligt over denne afgørelse til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Se hvordan i Bilag 5.

Søgsmål

Et søgsmål ved domstolene skal være anlagt senest 6 måneder efter meddelelse af denne afgørelse.

I øvrigt

Ansøger er selv ansvarlig for at indhente oplysninger om eventuelle ledningsanlæg fra ledningsejerregistret.

Har du spørgsmål, er du velkommen til at kontakte undertegnede.

Lovgivning

Herunder er henvisninger til relevant lovgivning, som er markeret med * i dette brev:

Lov om vandplanlægning

Bekendtgørelse nr. 126 af 26. januar 2017 af lov om vandplanlægning

Horsens Kommune

Vandløbsloven

Bekendtgørelse nr. 1217 af 25. november 2019 af lov om vandløb

Bekendtgørelse om vandløbsregulering og -restaurering m.v.

BEK nr. 834 af 27. juni 2016

Habitatbekendtgørelsen

Bekendtgørelse nr. 1098 af 21. august 2023 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Museumsloven

Bekendtgørelse nr. 1017 af 7. juli 2025 af museumsloven

Med venlig hilsen

Stine Wraae Bach

Biolog

Husk, at du ikke bør sende følsomme eller fortrolige oplysninger til os på mail. Det gælder f.eks. cpr-nummer, helbredsmæssige eller økonomiske oplysninger.

[Læs, hvad du i stedet kan gøre på \[www.horsens.dk/sikkermail\]\(http://www.horsens.dk/sikkermail\)](http://www.horsens.dk/sikkermail)

Afgørelsen sendes til:

Lodsejere matriklerne:

Matr.nr. 11d, 21d, 19c, 5ø og 21g, Vestbirk By, Østbirk

Matr.nr. 5z og 12a Gammelstrup By, Tønning

Ansøger: Horsens Kommune, Team Vandløb, att. Peter De Santana Eskildsen
(pdse@horsens.dk)

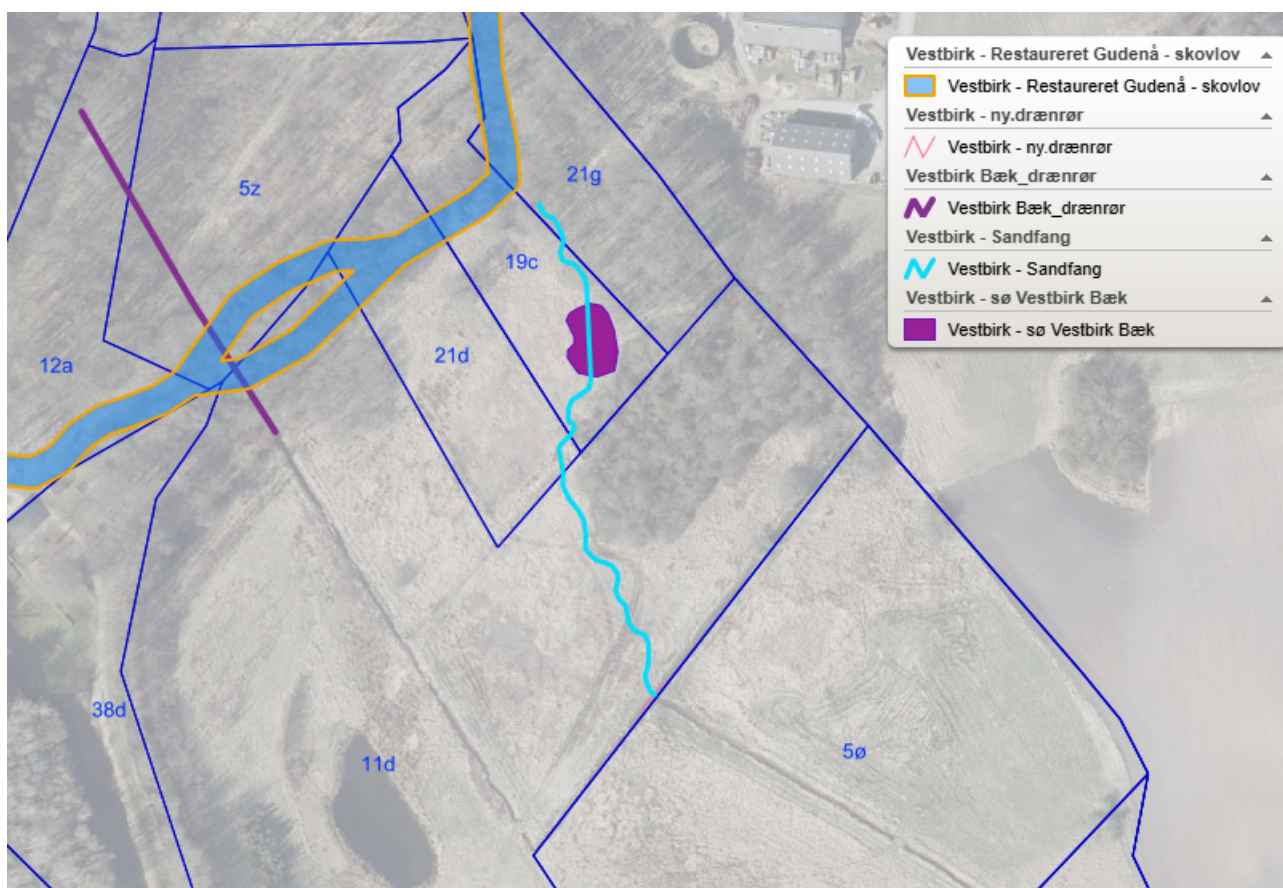
Kopi af afgørelsen sendes til:

Danmarks Naturfredningsforening

Danmarks Sportsfiskerforbund

Horsens Museum

Fiskeristyrelsen

Luftfoto 2025. ©GeoDatastyrelsen. Matrikeloversigt.

Bilag

1. Lovtekst
2. Ansøgningmateriale med bilag. Se webadresse;
<https://app.skyfish.com/shared-link/6j7gohsp/2632234?sortBy=name-asc>
3. Vurdering målsatte vandforekomster
4. Habitatvurdering
5. Klagevejledning

Bilag 1 – Lovtekst

Vandløbsloven

Kapitel 6

Regulering m.v. af vandløb og anlæg af nye vandløb

Regulering af vandløb.

§ 16. Ved regulering af et vandløb forstås ændring af vandløbets skikkelse, herunder vandløbets forløb, bredde, bundkote og skråningsanlæg, medmindre foranstaltningerne er omfattet af kapitel 8 eller kapitel 10.

§ 17. Vandløb må kun reguleres efter vandløbsmyndighedens bestemmelse.

§ 47. Broer, overkørsler eller lignende må ikke anlægges eller ændres uden vandløbsmyndighedens godkendelse.

Bekendtgørelse om vandløbsregulering og -restaurering m.v.

Kapitel 2

Regulering af vandløb m.v.

§ 3. Vandløb må kun reguleres efter vandløbsmyndighedens bestemmelse

§ 9. Broer, overkørsler eller lignende må ikke anlægges eller ændres uden vandløbsmyndighedens godkendelse.

Kapitel 5

Vandløbsmyndighedens behandling og afgørelse af sager efter kapitel 2-4

§ 14. Vandløbsmyndigheden skal indhente udtalelser fra interesserede myndigheder m.v.

§ 15. Hvis vandløbsmyndigheden efter modtagelsen af de indhentede udtalelser finder, at sagen bør fremmes, skal vandløbsmyndigheden offentliggøre en meddelelse om projektet. Meddelelsen skal indeholde en kort redegørelse for projektet og oplysning om, at eventuelle indsigelser kan indgives skriftligt til vandløbsmyndigheden inden for en frist på mindst 4 uger.

Vandløbsloven

Bekendtgørelse nr. 1217 af 25. november 2019 af lov om vandløb

Bekendtgørelse om vandløbsregulering og -restaurering m.v.

BEK nr. 834 af 27. juni 2016

Bilag 3 – Målsatte vandforekomster

Horsens Kommune skal, jf. indsatsbekendtgørelsen*, ved administration af øvrig lovgivning sikre, at miljømål udlagt ved lov om vandplanlægning* for de enkelte vandområder kan bibeholdes eller opnås, i overensstemmelse med EU's vandrammedirektiv. Der kan derfor ikke meddeles tilladelse, hvis det planlagte projekt medfører, at et målsat vandområde ikke kan opnå eller bibeholde fastlagt miljømål.

Projektet berører Vestbirk Bæk, der indgår vandområdeplan 2021- 2027, efter genbesøget. I tabel 1 ses de fastlagte miljømål for Vestbirk Bæk og Gudenåen, Vilhholt Mølle - Mossø. I tabel 2 ses den seneste tilstandsvurdering af vandområdeplanens forskellige kvalitetselementer for Vestbirk Bæk og Gudenåen, der ligger nedstrøms projektet. Al data er tilgængeligt på Miljøstyrelsens hjemmeside; [Miljøgis](#).

Vandområde	Kvalitetselement	Miljømål
Vestbirk Bæk	Kemisk tilstand	God kemisk tilstand
	Samlet økologisk tilstand	God økologisk tilstand
Gudenåen, Vilholt Mølle - Mossø	Kemisk tilstand	God kemisk tilstand
	Samlet økologisk tilstand	God økologisk tilstand

Tabel 1. Fastlagte miljømål for Gudenåen

Vandområde	Kvalitetselement	Tilstand
Gudenåen, vilholt Mølle - Mossø	Kemisk tilstand	God kemisk tilstand
	Samlet økologisk tilstand	Ring økologisk tilstand
	Fisk	Ukendt
	Planter (makrofytter)	Ring økologisk tilstand
	Smådyr (benthiske invertebrater)	Høj økologisk tilstand
	Alger (fyto-benthos)	God økologisk tilstand
	Nationalt specifikke stoffer	Ikke-god økologisk tilstand
Vestbirk Bæk	Kemisk tilstand	God kemisk tilstand
	Samlet økologisk tilstand	Ring økologisk tilstand
	Fisk	Dårlig økologisk tilstand
	Planter (makrofytter)	Ukendt
	Smådyr (benthiske invertebrater)	Moderat økologisk tilstand
	Alger (fyto-benthos)	Ukendt
	Nationalt specifikke stoffer	Ikke god økologisk tilstand

Tabel 2. Seneste tilstandsvurdering af Vestbirk Bæk og Gudenåen, Vilholt Mølle - Mossø

Kommunens vurdering

Kemiske tilstand

Vestbirk Bæk og Gudenåen har en god kemisk tilstand.

Idet der ikke tilføres miljøfremmede stoffer, vurderes det planlagte projekt ikke at påvirke vandområdets kemi, og dermed vil det planlagte projekt have en neutral betydning for den kemiske tilstand for, som i begge vandløb er god kemisk tilstand.

Vestbirk Bæk

Det fremgår, at der i dag er dårlig økologisk tilstand i Vestbirk Bæk baseret på kortlægning af fisk, som er kortlagt til dårlig økologisk tilstand og smådyr, som er kortlagt til at have en moderat økologisk tilstand.

Det er Horsens Kommunes vurdering, at vandløbsreguleringsprojektet medfører, at kvaliteten af Vestbirk Bæk som levested for arter af fisk og smådyr, vandplanter øges. Dette begrundes med, at reguleringen fjerner rørlagt strækning mellem Gudenåen og Vestbirk Bæk. Når den rørlagte strækning fjernes, er der fri passage mellem Vestbirk Bæk og Gudenåen og både fisk og smådyr vil kunne bevæge sig frit mellem de to vandløb.

Gudenåen; Vilholt Mølle – Mossø

Det fremgår, at der i dag er ringe økologisk tilstand i Gudenåen baseret på kortlægning af planter. Kvalitetsselementet smådyr er kortlagt til en høj økologisk tilstand og kvalitetsselementet alger har en god økologisk tilstand.

Det er Horsens Kommunes vurdering, at selve anlægsdelen får en neutral betydning for Gudenåen, idet projektet ikke medfører en fysisk påvirkning af Gudenåen. Det er kommunens forventning, at driftsfasen tilsvarende får en neutral betydning for alger og planter i Gudenåen, da vækstorholdene for disse ikke kvalitetselementer ikke påvirkes, når rørlægningen mellem Gudenåen og Vestbirk Bæk forsvinder. Idet projektet skaber sammenhæng mellem Vestbirk Bæk og Gudenåen forventes det, at projektet får en neutral til positiv betydning for Gudenåens smådyrs- og fiskefauna. Dermed vil projektet ikke medføre, at den høje økologiske tilstand for smådyr forringes. Det er sandsynligt, at projektet kan bidrage til at der kommer en god økologisk tilstand for arter af fisk i Vestbirk Bæk, da der bliver fri passage mellem Gudenåen og Vestbirk Bæk, når den rørlagte strækning borttages.

Samlet er det derfor Horsens Kommunes vurdering, at vandløbsreguleringsprojektet medfører, at der kan opnås en god økologisk tilstand for kvalitetselementerne fisk og smådyr i Vestbirk Bæk. Kommunen vurderer, at projektets påvirkning på de øvrige kvalitetselementer forbliver neutral.

Horsens Kommune vurderer således samlet, at projektet kan realiseres uden at:

- Forringe kvaliteten af nuværende kvalitetselementer med en god eller høj økologisk tilstand
- Hindre at kvalitetselementer inden for projektets vandområder kan opnå god økologisk tilstand og god kemisk tilstand.

Dermed er projektet i overensstemmelse med miljømål udlagt i vandområdeplan 2021-2027, jf. lov om vandplanlægning.

Lovgivning

Herunder er henvisninger til relevant lovgivning, som er markeret med * i dette brev:

Indsatsbekendtgørelsen

Bekendtgørelse nr. 1669 af 8. december 2025 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Lov om vandplanlægning

Bekendtgørelse nr. 126 af 26. januar 2017 af lov om vandplanlægning

Bilag 4 - Habitatvurdering

Jf. § 6, stk. 1-4 og § 10 i habitatbekendtgørelsen*, skal der forud for en dispensation foretages en vurdering af, om aktiviteten kan påvirke et internationalt beskyttet område (Natura 2000-område) væsentligt, og om det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter – eller ødelægge de plantearter, der er optaget på habitatdirektivets bilag IV* (strengt beskyttede arter i EU).

Der kan kun meddeles afgørelse, hvis det vurderes, at projektet kan realiseres uden at:

- Skade arter eller naturtyper som indgår i udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder.
- Beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter – eller ødelægge de plantearter, der er optaget på habitatdirektivets bilag IV.

Udover beskyttelsen af yngle- og rasteområder for bilag IV-arter, er der en generel individbeskyttelse jf. artsfredningsbekendtgørelsens § 10, som forbyder drab og indfangning af bilag IV-arter. Beskyttelsen er bindende for bygherre, og Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) skal påse overholdelse af disse bestemmelser.

Natura 2000

Projektområdet ligger ca. 4,0 km i luftlinje fra nærmeste Natura 2000 område: nr. 52 (Habitatområde H48, Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenåen og fuglebeskyttelsesområde F33, Salten Langsø og F35, Mossø). Projektområdet ligger 6 km fra Natura 2000 området, hvis man bevæger sig langs Gudenåen.

Der er vedtaget en Natura 2000-plan for området. Natura 2000-planens målsætning er bindende for myndigheden og skal anvendes ved myndighedsudøvelse jf. habitatbekendtgørelsen. Udpegningsgrundlaget for området fremgår af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø's hjemmeside [hér](#).

Alene på baggrund af den store afstand til det internationale naturbeskyttelsesområde og projektets beskudne omfang, er det Horsens Kommunes vurdering, at det kan udelukkes, at projektet kan skade arter eller naturtyper, som udgør udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området. Dette begrundes med, at forlægningen af Vestbirk Bæk ikke får en påvirkning på selve Gudenåen, og derfor er det ikke muligt at projektet kan medføre en påvirkning på de naturtyper og de arter, der er på Natura 2000 områdets udpegningsgrundlag.

Bilag IV arter

En række arter af planter og dyr, de såkaldte bilag IV-arter, er omfattet af en særlig streng beskyttelse i alle EU-medlemsstater, herunder Danmark. Det gælder for dyrearterne, at der er et generelt forbud mod at beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder i deres naturlige udbredelsesområde, mens der for plantearterne er forbud mod at ødelægge dem. Forbuddet gælder uanset om disse dyr og planter findes inden eller uden for beskyttede naturområder.

Horsens Kommune har kendskab til, at der omkring projektområdet lever følgende bilag IV-arter; odder, arter af flagermus, stor vandsalamander, spidssnudet frø, markfirben, grøn mosaikguldsmed, og grøn køllekuldsmed.

Arter af flagermus

Flagermus foretrækker at yngle og raste i bygninger og i områder med træer, hvor der er hulheder, sprækker og grenbrud i træerne.

I 2012 blev der registreret 14 arter af flyvende flagermus ved Vestbirk Sø, ca. 500 m nordøst for projektområdet. Idet projektområdet er blandet skov og åben vandflade (Gudenåen) og dermed strukturelt ligner omgivelserne ved Vestbirk Sø, vurderes at de samme arter af flagermus forekommer indenfor projektområdet.

I det ansøgte projekt berøres eksisterende bebyggelse ikke. Yngle- og rasteområder for arter, der raster og yngler i bygninger, påvirkes dermed ikke.

Forlægning af Vestbirk Bæk medfører en begrænset fældning af nogle yngre opvækst af rødel. Disse træer har ingen synlige sprækker og hulheder og det vurderes derfor, at en fældning ikke medfører påvirkning af potentielle yngle- og rasteområder for arter af flagermus.

Odder

Odderen har potentielle yngle- og rasteområder langs uforstyrrede vandløb, søer, moser og fjordområder.

Den er registreret spor efter odder af Miljøstyrelsen i 2011 umiddelbart opstrøms projektområdet ved tværgående landevej (Søvejen). Derudover er der ikke registreret spor af odder på tilgængelige naturdatabaser eller ved kommunens besigtigelser i området.

Det er Horsens Kommunes formodning, at der omkring projektområdet er en stabil bestand af Odder i Gudenåen. Dette baseres på data fra Miljøstyrelsens artsovervågning og fund indberettet på Naturdatabasen frem til i dag, fra andre steder i Gudenåen, med flest indberetninger nedstrøms projektområdet. Samtidig er Gudenåen på strækningen fra Søvejen forbi Vestbirk Vandkraftværk og ud til Mossø omgivet af uforstyrrede naturarealer (moser, enge og skove), som vurderes at være egnede levesteder for odder, idet den foretrækker at leve i uforstyrrede, større sammenhængende naturområder med vandløb eller større søer.

Både projektområdet og den eksisterende Gudenå, som løber umiddelbart nord for projektområdet, kan med sine uforstyrrede arealer potentielle yngle- og rasteområde for odder. Dog vurderes både Vestbirk Bæk og Gudenåen lige netop ved Vestbirk Vandkraftværk, at have en begrænset kvalitet af flere årsager. Vestbirk Bæk har ikke en nævneværdig fiskefauna, da passagen mellem Gudenåen og Vestbirk Bæk er rørlagt. Tørre arealer omkring de uforstyrrede moser ved det nye forløb af Vestbirk Bæk kan indeholde egnede yngle- og rasteområder for odder, men vurderes dog at være af en lav kvalitet. Dette skyldes, at odderen typisk placerer redehuler nær vandløb og søer med et væsentligt indhold af fisk, fremfor ved skovmoser og vandhuller med en lav naturkvalitet og ringe indhold af fisk. Den opstrømsliggende del af Gudenåen har et så stort fald, at det udgør en spærring for fisk, hvormed fiskefaunaen i denne del af projektområdet er begrænset. Umiddelbart nord for projektområdet, ligger Vestbirk Vandkraftværk, hvor der er en stor grad af forstyrrelse hele året rundt, dog især i sommerhalvåret, da Gudenåens sejlene gæster har en overgang/passage her. Gudenåen er nedstrøms projektområdet rettet ud og de omgivende arealer er tørre skovpartier. Denne strækning blev gravet ved Vandkraftsværkets etablering, og de brinknære arealer rummer ikke enge og moser, men udgøres i stedet af tør produktionsskov. Det kan ikke udelukkes at der forekommer odder på denne kanallignende strækning af Gudenåen, men den vurderes ikke at være egnet som yngle- og rasteområder. Da odderen foretrækker uforstyrrede områder nær vandløb og søer, som forekommer i stort antal umiddelbart nedstrøms projektområdet, er det kommunens vurdering, at det er langt mere sandsynligt, at odderen yngler og raster umiddelbart nedstrøms projektområdet.

Stor vandsalamander

Stor vandsalamander har potentielle yngle- og rasteområder i lysåbne vandhuller og overvintrer og tilbringer det/de første leveår på land, som regel områder med træer, hvor den

kan skjule sig under nedfaldne grene mm. Den findes typisk i rene vandhuller uden fisk, da den er følsom overfor fiskeprædation.

Der er registrering af stor vandsalamander fra vandhuller omkring projektområdet.

Der berøres ingen vandhuller ved det ansøgte projekt. Det kan derfor udelukkes, at der sker en negativ påvirkning af yngleområder for stor vandsalamander.

Stor vandsalamander raster på arealer i umiddelbar nærhed af ynglevandhullerne, hvor den i dagstiden søger skjul under større grene, træer osv. Det er kommunens vurdering, at de våde mosearealer, som nyt forløb af Vestbirk Bæk etableres i, ikke udgør egnede rasteområder for stor vandsalamander, idet jorden er vandmættet og at der en stor del af året står vand på terræn. Det planlagte projekt vurderes derfor ikke at kunne påvirke potentielle yngle- og rasteområder for stor vandsalamander.

Grøn mosaikguldsmed

Grøn mosaikguldsmed yngler og raster i næringsrige søer og grøfter med bestande af planten krebseklo, hvor guldsmeden lægger sine æg. Grøn mosaikguldsmed er observeret spredt i Horsens Kommune og er bl.a. registreret ca. 2,5 km sydøst for projektområdet i 2019. Der er ikke fundet krebseklo indenfor projektområdet, så den vurderes ikke at være egnet som yngle- eller rastelokalitet for Grøn mosaikguldsmed.

Da ingen egnede yngle- og rasteområder berøres af projektet, vurderes det ansøgte projekt at få en neutral effekt på kvaliteten af yngle- og rasteområder for grøn mosaikguldsmed.

Spidssnudet frø

Spidssnudet frø har potentielle yngle- og rasteområder i lysåbne vandhuller og søer, der ligger i tilknytning til fugtige områder med lav vegetation, hvor de kan finde føde i nærheden af ynglevandhullerne. Stor Horsens Kommune har ikke kendskab til fund af spidssnudet frø indenfor projektområdet. Det er Horsens Kommunes formodning, at der omkring projektområdet er en stabil bestand af spidssnudet frø i vandhuller langs Gudenåen. Dette baseres på iagttagelser fra området tilbage i 2012 og indberettede fund frem til i dag fra lokaliteter omkring projektområdet.

Der berøres ingen vandhuller ved det ansøgte projekt. Det kan derfor udelukkes, at der sker en negativ påvirkning af yngleområder for spidssnudet frø.

Spidssnudet frø raster på arealer omkring ynglevandhullerne, hvor arten i dagstiden søger skjul under større grene, træer osv. Det er kommunens vurdering, at de våde mosearealer, som nyt forløb af Vestbirk Bæk etableres i, ikke udgør egnede rasteområder for spidssnudet frø, idet jorden er vandmættet og at der en stor del af året står vand på terræn. Det planlagte projekt vurderes derfor ikke at kunne påvirke potentielle yngle- og rasteområder for spidssnudet frø.

Grøn kølleguldsmed

Grøn kølleguldsmed lever i større vandløb, herunder Gudenåen. Grøn kølleguldsmed yngler og raster i større vandløb med en god vandløbskvalitet. Der er gjort fund af grøn kølleguldsmed i Gudenåen umiddelbart opstrøms projektområdet. Idet Gudenåen ikke påvirkes ved det ansøgte projekt, kan det udelukkes, at det ansøgte projekt kan påvirke yngle- og rasteområder for grøn kølleguldsmed.

Markfirben

Markfirben yngler og raster på tørre, lysåbne naturområder. Markfirben er spredt forekommende i den nordvestlige del af Horsens Kommune, med kernebestanden nordvest for projektområdet. Da projektet ikke påvirker eksisterende lysåbne tørre områder, vurderes det ansøgte ikke at påvirke potentielle yngle- og rastesteder for markfirben. Det ansøgte vurderes derfor ikke at påvirke potentielle yngle- og rasteområder for markfirben.

Samlet vurdering vedr. Natura 2000-områder og bilag IV-arter

Horsens Kommune vurderer således samlet, at projektet kan realiseres uden at:

- Skade arter eller naturtyper som indgår i udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder.
- Beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter – eller ødelægge de plantearter, der er optaget på habitatdirektivets bilag IV.

Lovgivning markeret med * i teksten:

Habitatbekendtgørelsen

Bekendtgørelse nr. 1098 af 21. august 2023 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Habitatdirektivet

Rådets direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter – med senere ændringer

Bilag 5 – Klagevejledning

Der kan klages skriftligt over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Hvem kan klage?

Vandløbsmyndighedens afgørelse kan påklages af den som afgørelsen er rettet til samt enhver, der må antages at have en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. Desuden kan Danmarks Naturfredningsforening og Danmarks Sportsfiskerforbund påklage afgørelsen.

Hvordan klager man?

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, skal du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på hjemmesiden for [Nævnenes Hus](#).

Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på kr. 900,- (private)/ 1800,- (organisationer og virksomheder). Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen. Klagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Klagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagefrist

Klage skal ske senest 4 uger fra offentliggørelsen af denne afgørelse. Afgørelsen offentliggøres dags dato.